

QUINZENARI DE PROPAGANDA

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ. . . Plassa Constitució, 9.
 DELEGACIÓ DE L' ADMINISTRACIÓ. Associació Popular Regionalista, Escudellers Blancs, 8 1.ª

Lo REGIONALISTA circula per medi de Propagadors, que son los qui prenen un número determinat d' exemplars, pagantlos al següents preus:

Una acció (100 exemplars)	costa cada número	2'50 ptas.	} Compresos gastos de correu pera Catalunya.
Mitja (50 —)	— — —	1'25 „	
Un quart (25 —)	— — —	0'65 „	
Un vuytè (12 —)	— — —	0'35 „	

S' envia un sol exemplar a qui fassi un donatiu anyal de qualsevol import.

La política espanyola, es una política egoista, corrompuda y corruptora
Mané y Flaquer.

No 's tornan los originals — Es lliure la reproducció dels treballs — Pagos a la bestreta — S' admeten sellos de correu y documents de fácil cobranza.

PARASSITISME UNIVERSITARI

Lo llastimós espectacle donat lo primer del que som en lo Paraninf de la Universitat catalana, per un catedràtic (?) foraster, mereix las nostras més enérgicas censuras, la nostra més formal protesta.

L' home que prevalguentse del lloch merescut o inmerescut en que 's troba, insulta las institucions jurídicas, d' una terra que trepitja y que 'l manté, y que de volguér complir ab sa obligació extricta tindria que explicarlas; no mereix més que se 'l consideri que com a un ser miserable. Sa conducta no pot lograr altre cosa que anatemas.

No ni hi havia prou en que tot sovint en sa clase fustigués al nostre venerable Dret, que ataqués al tantas voltas secular dret romà fonament de nostras institucions, y que en folletos y llibres, combatés a todas las llegendacions regionals en moltes cosas superiors a la castellana; era precis que dongués aquesta mostra de cortesia, faltant a todas las conveniencias, al respecte que li hauria de mereixer tot lo claustre y sobre tot lo de Dret, que ell be prou li consta son amor a la nostra llegendació nacional; y a la figura del dignissim Rector senyor Durán y Bas, paladí de la mateixa en lo Parlament espanyol y capdill d' una escola a Catalunya, contraria a las absurdas doctrinas proclamadas per lo discursant.

Havia de demostrar son odi a Catalunya insultant a son Dret peculiar, y ficarse en assumptos inoportuns y extemporanis, fent política centralista, y aludint a las nostras redemptoras idees, desfogant ahora son verí tractantnos de atrassats, y d' ilusos.

Quins cárrechs tenia que fer als jurisconsults catalans, si la piqueta destructora ab que va socavantse cada dia més l' edifici del nostre estimat Dret, la manejan ab febre sectaria los tribunals que forman jurisprudencia, falsejant a tothora l' esprit del llegendador; quin caos es aquèl que ells ab sas múltiples disposicions y constants rectificacions é ingerencias no hagin preparat y desenrotllat ab sanya inaudita? Si hagués presentat la qüestió ab tota sa nue-

sa, 'ns havia de mostrar com a causa de tot aixó, lo esperit uniformista tradicional é ingenit que caracteriza a la gent que exerceix de fet la hegemonia dintre lo malhaurat Estat espanyol.

Peró omplert d' un doctrinarisme ridícol, no pogué menys de maltractar y befar tot lo que un home reposat y verdaderament ilustrat haguera respectat en cassos semblants, y no, deixarse portar d' una passió inconvenient y malsana.

Los rumors que s' escamparen al acabar son discurs li demostraren la inoportunitat de lo que digué, aixís com, la fredor de sos companys de Claustre, dels que, cap d' ells pogué arrencar un aplauso sisquera com a cortesia, devant d' un company que havia dat probas de no gas-tarne.

Estém convensuts nosaltres, que la mellor protesta de sas diatribas es la propera inauguració de la cátedra de aquèl mateix Dret per ell bescantat, del nostre estimat Dret civil privat. La que es inductable s' ha de veurer concorreguda per gran número d' estudiants dignes y estudiosos, tal volta més que sa carregosa classe en la que ningú hi entra de grat, si res mes no, per no sentir los inconvenients que un *Falcon*, troba en las institucions jurídicas catalanas, y 'ls desproposits que de sos llabis surten pera atacar a la veneranda llegendació romana, espill de todas las llegendacions modernas.

Enfront de las mostras que tant sovint nos dona la cultura de la gent sabia d' enllá l' Ebre, no 'ns cal res més que refermar nostra protesta per la *hidalgua* que gastan y la *cortesia* que usufruytuan y presentarlas al poble catalá pera que los acabi de coneixer. Que vegi de quina manera es contagiós lo mal exemple, y de quin modo entre ells está generalisat, y que 'ls parassits parlant la meliflua *habla*, lo mateix se troban en las oficinas de l' administració, en l' exercici de carreras professionals que, en las escolas y estudis superiors.

Y perquè aquest parassitisme desaparegui y perquè aquèts insults no 's multipliquin, es precis tots los catalans, que ajudém a la causa de la Pàtria, sino malgrat a la bona voluntat de excellents patricis, se consumará l' invasió d' aquesta gentota, y los atachs a tot lo nostre, los prodigarán a tothora y en nostra mateixa cara.

Ajudém ab todas nostras forsas al triomf d' una causa que de realisarse, n' ha de sortir l' autonomia que mereix l' Universitat catalana y de que havia gosat.

D' altre modo pot ser si que tindria compliment l' adagi «hostes vingueren que de casa 'ns tragueren.»

J. B. T.

COM UNA LLAGASTA

Van caure 'ls canovins y han pujat los sagastins. A nosaltres tant se 'ns en dona.

Ni 'ls uns, ni 'ls altres farán cap be a Catalunya. Los uns y 'ls altres viuran de nostra sanch y de nostra suhor, pero ab l' esquena dreta.

Ab aixó, no hem guanyat res.

Pero al govern nou, se li ha posat al magí, que ha d' acabar la guerra de Cuba y 'l primer pas que vá anunciar va ser lo cambi del general Weyler.

Aixó sembla molt fácil per un govern: però l' *intrèpit* Weyler no 's deixa treure aixís com aixís.

Se coneix que allá a la Habana, li devia anar molt bé, per que ¡fillets! en quan va tenir la noticia, tot van ser maniobras pera que li deixessin quedar.

Y aquestas maniobras ¿us creyeu que van consistir en clavar una bona derrota als separatistas cubans? ¡Ca! ab los soldats d' En Máxim Gómez, ni menos hi va pensar.

Las maniobras van ser més *espanyolas*: manifestacions a la Habana... *qué no pudo evitar* y telegramas cap a Madrid.... *qué no puedo detener*.

Jo no se a que es degut, però es lo cert que dels telegramas no se 'n treu la importancia que a ells se donan, donchs mentres que del dels voluntaris, hi ha oficials de voluntaris que 'n protestan; en las dels banquers y comerciants no s' hi veu ni una sola firma d' importancia. En cambi..se n' hi veu-hem de gent que 's fan la fortuna provehint al exercit.

Peró, lo que 'ns ha fet més gracia, es la patrio-tera *Publicidad* de Barcelona. Aquèl diari va ser lo primer que va demanar que s' enviés en Weyler a Cuba, l' ha defensat a peu y a cavall en tot temps, fins quan tots los demés diaris rotatius li han fet la contra. Además, no té cap corresponsal telegráfic a la Habana, ja que ni en ocasions com la de la mort d' En Maceo, n' ha rebut cap telegrama directe. Però, dias enrera, quan hi va haver la manifestació *habanera* per imposar al govern la continuació d' En Weyler en la capitania general de Cu-

ba, *La Publicidad* va publicar en lletres d'un dit de gruix un llarch telegrama directe de la Habana, y *weylerista* per tots quatre costats, donant compte del rebombori.

Si s' recorda que malas llengües barcelonines han assegurat sempre, que tota la campanya del anomenat diari patrioter a favor del general Weyler, es deguda a causes efectives y concretes; que nosaltres no podem dir encare que fossin veritat... lo llegidor pot deduir lo que vulgi de las esmentadas manifestacions y telegramas.

Nosaltres ne deduhim, que a n' En Weyler li probava molt la calor de la Habana, y que son temperament *guerrer*, s' avé moltíssim ab l' estat de guerra que hi há a la patria del vómit negre.

Dit més clar: que en Weyler estava a Cuba agafat com una llagasta.

Mes ni tot aixó, ni una carta dibent mal d' altres generals y alabant la seva *napoleónica* campanya, publicada lo dia necessari pera que fes efecte... res ha valgut al *brave* general.

Lo govern sagasti, no sabem si per inspiració propia o per exigencia dels Estats-Unit, ha volgut que n' Weyler tornés a Espanya, y per are ja l' tenim rellevat.

Prou ha costat de desenganxar la llagasta.

Are es hora de preguntar. ¿qué ha fet en Weyler?

Consumir molts milions, delmar un exércit de 300.000 homens, y deixar l' alsament separatista de la manera que l' va trobar, si no més fort y més extés. La mort d' En Macco, va esser una casualitat. Ni una sola batalla important, ni una operació combinada ab regular éxit, ni res que valgui la pena, senyalará en la historia lo temps de comandament del general de *La Publicidad*.

Recordis lo que deyam quan los patrioters volian amohinarnos ab sas saragatas, himnes de Cádiz y viscas weylerians. Lo que alashoras pronosticavam ha passat.

Molta sanch, molts diners....

Aprenquí l' poble. a no fiarse dels que escriuhen diaris per guanyarse l' pa.

A. MALLSOL.

L' ESPECTACLE BESTIAL

Prescindim avuy de la immoralitat de les *corridas de toros* y del caràcter anti patriòtic que tenen quan se celebren a Catalunya, pera considerarlas no més baix l' aspecte artístich que han d' ostentar els espectacles públics.

Las diversions características d' un poble son producte de sa vida social, manifestació espontània de llur especial modo d' esser.

Aixó fa que aquestas diversions trasladadas a un altre poble perdin per complert l' atractiu — més o menys accidental — que poden possehir allí abont son indígenes.

Las *corridas de toros* en sí no tenen res d' artísticas, però vistas en las *plazas* de Castella y Andalusia presentan un aspecte que 'ls hi falta a Catalunya.

Allí, l' esser un espectacle adequat a la idiosincrasia del poble y sa diversió preferida, fa que aquet prengui una part activa en la festa, d' una manera natural e inconscient, portanhi l' animació ab l' entusiasme que li produheixen las peripecias de la crudel lluyta.

Aquesta compenetració del poble ab l' espectacle li dona l' caràcter de manifestació social, d' espontaneïtat, que al observador foraster, tot abominant lo selvajisme de la festa, li serveix per apreciar fidelment la fesomia social y l' grau de civilització d' aquella gent.

A Catalunya sempre es un espectacle exòtic, una costum forastera, un género importat, una festa artificial; y aixís pert l' aspecte poch o molt artístich que pot presentar en las terras de Ponent per l' animació que hi porta l' públich y per esser una costum indígena.

Y menos mal sería si a Catalunya l' poble contemplés las *corridas de toros* d' una manera passiva. com qui contempla una curiositat estranya ó

qualsevol espectacle de terras selvatjes que 's dona a coneixer als públics civilisats pera que tingan una idea de certas costums exòticas.

Si aixís fos, tothom estaria en son lloch. Pero, la ignorancia per una part, y, per l' altre, la corrupció que l' domini castellá ha portat a certas classes del nostre poble son la causa de que certs elements, de lo més ignorant y degradat de casa, vulguin també esser veritables *espanyols* y, creyente fer una gran cosa, també volen entendre de *toros*.

Y es de veure com aqueixa gent — joves de la classe d' *horteras*, que diuen a Madrid, estudiants que no estudian y empleadots — se pren ab calor lo que fa referencia als *toros*, ab una gracia tant *desgraciada* que fan aborrible la festa nacional, ja no sols als patriotas y als amants del avens, sino a todas las personas de bon gust.

Perqué, com no hi res més lleig, més repugnant, més anti-artístich que lo fictici, lo sobreposat, lo artificios, no hi ha tipó més llastimosament ridícul que un *chulo* catalá.

Es una barreja *contra natura* de dos caràcters antitètics: catalá y castellá - semítich; elements que no 's poden may juntar produhint un compost armónich.

Si un genuí inadrileny o sevillá, d' aquells que en las *corridas de toros* perden els estrebs, y posan tota l' ànima en la seva diversió nacional, sentís al nostres *flamenchs* quan parlan de *toros*, els bofetejarian.

Y lo mateix hauríam de fer nosaltres.

Pero sense necessitat d' arribar a tant, esperém que la gent de Girona que 's te per decent, per amant del progrés o tant sols per amiga del bon gust, deixarà la *plaza de toros* pera 'ls qui son dignes de semblant diversió: per la colonia burocrática y per las *fulanas* de barri de Sant Pere

ANTISEMITA.

LA HISENDA ESPANYOLA (1)

Parlar de la hisenda espanyola, es parlar de molts deutes y pochos quartos. Aixó desde temps antich es ja ben sapigut de tothom.

Peró are, ab motiu d' aqueixas ditxosas guerres de Cuba y Filipinas, que per més que en Weyler digui, cada dia van més malament, la situació del Tresor espanyol se troba en tan mal estat, que l' ministre d' Hisenda ja no sab de que fer manegas.

Las guerres s' aguantan ab emprèstits a gran interés y ab operacions que no 's fan públicas... per que no convé. La part del emprèstít de Filipinas que havia de cubrirse en aquellas islas va resultar un verdader fracàs, cosa gens estranya si 's considera lo poch espanyolisme d' aquellas allunyadas terras; però molt inesplicable si 's té en compte la poca precaució del ministre d' Ultramar, que si sab obrir emprèstits aquí, quan te la seguretad de que 's cubriràn, res li costava de seguir lo mateix procediment a Filipinas pera no exposarse a fer la planxa de que parlém.

De totas maneras es lo cert, que l' Estat espanyol està molt malament en la qüestió econòmica y que 'ls banquers extrangers li tenen tant poca confiança, que no volen deixarli ni una malla per remey.

Aquí mateix, la gent de diner no hi te pas gaire confiança, donchs los darrers emprèstits, cuberts gracias a molts corredurias, influencias y comissions han sigut també un fracàs, ja que 'ls millons que s' han suscrit a Barcelona, res representan per la importancia del capital catalá.

No es donchs gens estrany que l' ministre d' Hisenda, vejent baixar la recaudació ab tot y l' impost de guerra y las novas contribucions, busqui tots los recons per veure si hi trova los diners que li fan falta.

Per aixó té comissionats per tot arreu, que extenentse com la mala herba, buscan ab gran afany si queda algún rossegó ahont pugui clavar sas dents l' administració espanyola.

Molts pobles están amenassats de que 'ls ma-

(1) Quant se va redactar eix article encare *disfrutavam* de la tutela del gran Navarro Reverter. Consti donchs, perque a ell va dirigit. N. de la R.

drilenys se 'ls apoderin d' iglesias, ermitas, quartels, casas consistorials, y altres edificis que 'ls son ben propis,

Peró tot aixó es peix menut, comparat ab la GRAAN IDEA del gran escura-butxacas de las Espanyas.

Es poca cosa: vendres todas las terras d' us-de-fruyt dels pobles.

Aixó reduhirá a la miseria a molts mils poblacions: però ¿qué importa? ¿No es lo que convé fer diners? Donchs aixó es un medi segur de ferne molts.... y qui no li agradi.... que calli com un mort, per que sinó, medis hi há en las lleys contra 'ls anarquistas per tallarli la llengua ab un cop de sabre.

La llástima es que tots aquets pobles no tinguin a la ma lo dret d' excomunicar, que si de-càs imitant l' exemple del Bisbe de Mallorca, lo senyor Navarro Reverter rebria tal pluja d' excomunicions, que no hi hauria per ahont agafarlo.

Peró com los pobles son tan xays, se contentarán en veure com l' Estat espanyol se fa amo de tot, ab la mateixa indiferencia que han vist las embarcadas de minyons y 'ls telegramas del general Weyler.

Y aquí no s' acabarà pas tot, per que com los separatistas cubans no guanyarán per ara, la guerra 's farà més llarga, y serán per lo tant necessaris més diners pera sostenirla. Y com lo comerç, l' industria y l' agricultura van de baixa, la recaudació anirà minvant y no hi haurá més remey que inventar nous impostos.

Pe l' Juliol del any vinent, convidém a nostres llegidors a pagar alguna contribució nova.

Ja veurán, com los nostres pronóstichs son més exactes, que 'ls d' aquell sabi de la Manxa que 's va morir temps enrera.

V. VIDAL.

L' abjecció com a conseqüència

Los resultats que produheix als ayuntaments de la degradant diversió dels *hidalgos*, las selvatjes *corridas de toros* son funestíssims.

No altre cosa pot succehir ab un espectacle tant brutal y que es condempnat en todas las nacions civilisadas, y que es, per lo molt que se la vol generalisar en los pobles peninsulars, ahont se vol fer passar per nacional, una de las notas més infamants que deshonran a l' Espanya unificada y que fan apareixer a n' aquet corromput Estat en un dels més atrassats y barbres de l' Humanitat.

Lo cor endurit del que s' acostuma a presenciar divertiment de tal mena, es capàs de cosas molt baixas. Del cervell anorreat per l' ambient qu' ha respirat y emboyrat ab las libacions de manzanilla, res bó ne pot sortir.

Lo seguit que s' en esdevé, y sino comprobis ab la gent del ofici y ab tots sos aficionats: es lo entregarse a la ociositat y a tota clase de vicis. Cap queda enrera. Llegeixis l' estadística criminal de las provincias andalussas, y registris la crónica escandalosa dels barris baixos d' aquellas sucursals africanas, y del mateix fangar inmens en que s' hi assenta la *vila* més nefasta d' Europa, y s' hi trobará, quin paper hi prenen, y la part activa que hi desenrollan.

Lo *flamenquisme*, aquest monstre horrorós que 's rabeja en las entranyas y en la bruticia tota de l' Espanya, es una de las llagas socials més grossas que la corrompeixen y que 'n surt com a lògica conseqüència. No en va los mateixos fills de seny clar de las regions ponentinas no poden de menos de regoneixerho; no en va tampoch, las consciencias rectas s' alarman de la propagació y efectes d' aquest vici, que 's veuhen precisats a condempnar a tothora.

Es inútil que diguém los efectes maléfichs que porta en sí lo *flamenquisme*. De tothom son sabuts. Ningú ignora lo ben agermanats que van ab la prostitució y la immoralitat.

A quantas baixesas conduheix, que la experiencia confirma?

Devant de resultats d' aquesta índole, no 's pot creurer que l' honrat catalá de recte sentit y de seny clar pugua patrocinar may, ni protegir ab sa asistencia un divertiment que 's la vergonya més grossa de l' Estat espanyol.

JOAN GIRONÍ.

BARREJA

Als *gualdo-rojos*,
Consideració que al extranger mereix la *hija de Pelayo*; la *nación en que nunca se ponía* etc.

En lo darrer Congrès mèdich verificat a Moscou, ahont tant bon paper hi han fet los metjes catalans, al allotjar los representants de totes las nacions, la única ab qué no hi pensaren fou Espanya, dónchs hi havian departaments de totes, fins de Turquia y d' Espanya no, tinguentse que repartir sos representants escampantse com pogueren en diverses altres representacions.

Ja veuen en quin concepte tant baix los tenen. Fins los sembiaba impossible que li haguessin metjes que poguessin ser espanyols. No aixis al saber que n' habian tants de catalans.

Apropòsit d' això darrer preguntaren a un conegut metje de Barcelona (rigurosament històrich).

¿Barcelona es de Espanya? com extranyantse que una ciutat tant avansada formés part d' un Estat semblant.

Altres detalls ocorreguts al mateix Congrès dedicat als *castillos* y als que diuen *hable V. en castellano para que todo el mundo lo entienda*.

Al aixecarse a pronunciar lo discurs lo doctor Robert representant d' Espanya, lo saló omplert per més de cinch mil congressistas quedá casi desert, creyentse que fora llegit en la *melisflua habla de Cervantes*.

Afortunadament tingué lo bon sentit de llegir-lo en francès, pero al dir lo secretari que llegiria lo representant d' Espanya, ja es aba feta la gracia, y ja no s' animá més la sessió, tinguentse que plegar aquella.

Los patriotas indis, segueixen més empenyats que *ray*, fent la guerra a la nació dominadora, la prepotenta Anglaterra. Los combats importants se succeixen esgarrafosament y la mortandad de 'ls soldats britànichs e indis, va fentse a l' engrós en los camps de batalla. La Metròpoli, ha abordat sos cadells per las esquerpas encontradas del Kaldaka y en espesa avansada, han caygut sobre las fortas legions de 'ls nacionalistas indis, los quins han sostingut y quasi rebutat la grossa empenya de la xusma posada a son. Sanch ab sanch, ha comprat novament Anglaterra alguns territoris, emperó, n' ha perdut d' altres, y sobre tot importants forts, que li costarán lo reconquerirlos, molt temps, molt diner, molta paciència..... y molta sanch.

Aquest esperit de llibertat qu' empeny al indi a la possessió de sos drets individuals y col·lectius, es aqueix mateix esperit que s' mou en tots los pobles de temperament lliure. Y l' indi dónchs, serà un d' aquets, que, un jorn o altre, sagellará ab sanch lo pacte d' independència, ja que 'l progrés se li ensenya a cops de canó.

Lo partit conservador ha caygut partit pel mitj, sense un cap visible, sense autoritat ni prestigi, desfentse de tota mena de responsabilitat governamental y desfentse, ensemps, de no se quants criteris... tot per un cop de crossa ben donat de Bisbe. ¿Quina consistència donan a la Monarquia aquesta rebecada de collas polítiques que volen arreglar lo mon (ab las dents) y fugen escampats a la primera picada d' un pinsá de bosch? Cap... però, hi ha la ventatja de que lo fan tremolar.

Aquesta vegada, emperó, la cayguda de 'ls conservadors ha sigut forta e inesperada. ¿Podrém ja dir; *finis conservaduria*? Si algú 'ns ho diu los hi dedicarém tot uns funerals ab orquesta.

Al cap y al fi un partit o altre ha de comensar la tarrabastallada final de la funesta política centralista.

La *Veü de Sitjes*, deu tenir un municipal al cos. Cambia de llengua com de casquets; lo mateix

que aquells arrenca-caixals, que, segons la procedencia del unguent xafan lo francès, l' italiá y l' *oficial*, tot barrejat ab fetor de pomadas y ayguas de colonias fetor ab romanins y farigolas de las nostras montanyas.

¡Nosaltres que l' hi haviam donat la enhorabona, per haber entrat al fértil camp del periodisme catalá!... Perqué, no sé si s' recordarà *La Veü* que prometé usar lo catalá definitivament.

La vritat, aixó no fa *guerrero*.... ni modernista, ni menys formal y serio.

Aquesta es copiada de *La Barretina*:

«A un poble de Catalunya dos militars castellans se permeteren, lo dia de la festa major, fer algunas graciositats. Un d' ells, durant l' ofici, s' estigué dins la iglésia llegint un diari del modo més irreverent; l' altre, durant lo ball demoná la balladora a un jove y com ell li va dir que no li podia dexar perque era la seva promesa, al sortir del ball aquell *hidalgo militar espanyol* li va plantar quatze revessos.

«Y després s' estranyarán de que la gent los odihi a mort,

«¿Qué s' pensan que encara som en temps de Felip IV?»

Qué vagin en compte que no tornin los *segadors*. Tant tant va 'l cantí....

A Serdanyola, lo Rector, en una festa solemne, volia que s' prediqués en catalá.

La colonia forastera, entre 'ls que hi há alguns castellans, y altres que merexerian serho, va fer mans y mànegas, pera que prediqués en castellá.... com es consegüent ab la llengua dels sigrons.

Lo Sr. Rector, los va complaure.

Va venir lo dia de la festa.

La iglesia estava plena de gom a gom.

Lo predcador comens a parlar en llengua de... quartel.

La majoria dels devots se 'n va de la iglesia.

Y 'l Rector va poguer apreciar prácticament,

los bons fruys que se 'n treu d' empenyarse en

fer entrar lo clau per la cabota.

A la Escola de Bellas-Arts de la Llotja de Barcelona, hi há un professor aussiliar catalá, entrat de nou, que trencant una bona costum, correteja en castellá als seus deixebles.

Sentiriam haver de comunicar a nostres llegidors la trista nova, de que la estada a Madrid del Sr..... hagués sigut causa d' aques mal exemple.

Pe 'l bon nom del expressat professor, esperém esmena.

Cada dia s' troban castellans més *hidalgos*.

A Barcelona n' hi ha un que s' dedica a vendre diaris en lo kiosko situat devant del café del Liceu, que mereix una llissó d' urbanitat.

Dónchs, no content en guanyarse la vida ab l' esquena dels catalans, sense volguer aprendre nostra llengua y enmotllarse a las costums de Catalunya, ab tots los mals modos del mon, preten fer ajupir als catalans a sas ridiculas exigencias.

Dias enrera, un senyor li aná a comprar una auca de rodolins. Com es natural li va demanar en catalá. Sentir aquell castellanot la nostra llengua y posarse a insultar al catalá, va ser tot hù.

Lo bon senyor va pendrer la resolució de deixar-lo per beneyt, però encare no havia donat deu passas, quan se va veure abordat per aquell *hidalgo* que al mitj de la Rambla, va moure un gran escándol, per que aquell bon senyor, no havia volgut abaixarse a parlarli en castellá.

Liástima que en aquell moment no hagués passat lo carretó dels gossos.

Per que dins d' aquell carretó y a la seva terra, son los dos únichs llochs ahont poden estar be.

castellans d' aquesta mena y.... tant poca vergonyas.

Lo *castila* representant del centralisme que haviam tingut fins are, ha abandonat per fi son càrrech.

Ja era hora.

Sa gestió devant d' aquesta desdixada *provin-*

cia, de las més desdixadas entre las catalanas, entregada a totes las concupiscencias del caciquisme, ha sigut abominable, sa governació desastrosa.

Cap grat recort podém servir d' un governant (?) que a cap servey ha atés degudament, deixantho tot en pitjor estat.

Diguiho sino, la ensenyansa pública, y 'ls mestres d' escola, los serveys de seguretat, los rams d' higiene é inspecció.

Certas tolerancias bé massa censurables y fins punibles no 'ns deixarian mentir.

Ha estat en totes ocasions a sou del caciquisme del *marqués*, que actuaba de senyor feudal provincial.

Son odia tot lo lo del país, y a las manifestacions regionalistas de tothom son sabuts.

Son despreci a la nostra llengua ben manifest. Ell y ningú més qu' ell patrocina y autorisa los insults del seu llochtinent lo *mono sabio* Torres.

Ell lo qui negá l' admissió de la documentació en catalá pera la fundació d' aquest modest quinzenari.

¿Pera que seguir....?

Lo llur *hidalgo* llochtinent lo quixotesch *queller* Torres, lo defensor acérrim del dialecte *sigroner*, lo desacreditat funcionari que probadas

sas condicions quant actuá de representant del centralisme encare que interí, may més li han sigut confiadas; també está próxim a anarsen.

Se diu que al marxar un futur cacich de la provincia li doná poch menos que una puntada de peu.... política.

Bon vent y barca nova, als dos ilustres *hidalgos*, que s' en tornin a sos caus de la meseta central y... de la podridura de la Península, y que fassin per sempre més felissos a sos coterranis.

Déu fassi que sos successors, siguin gent més entenimentada, y que 'n res s' assemblin a n' aquellas duas bonas pessas, pera lo bé de nostra aymada ciutat y pobles de la provincia.

Bon vent.... y 'l dimoni que bufi.

Lo nostre Ajuntament es un modelo acabat entre 'ls de Catalunya.

La mania de parlar *como en el Congreso* com digué un regidor, los fa caurer eonstantment en lo ridicol.

Las sesiones que celebra, resultan cada dia un saynete. Son la nota cómica del públich gironí que hi asisteix com qui s' en va al Circo Equestre.

Alló es manera de mastegar lo dialecte dels municipals y de las didas.

Vaja que 'l xafan bastant bé, tots, absolutament tots los regidors.

En la penúltima sessió, ohirem com un regidor, en mitj d' un discurs nos explicá com esclató un conflicte. Y aixó que s' dels que ho glopeja millor.

Per Déu, senyors regidors, més sentit comú y menos ridiculasas.

¿Qué potser encare s' pensan que *hace más fino*?

CRÓNICA REGIONALISTA

En lo vinent número si 'ns es possible y es un fet com s' assegura, l' inauguració de la *plaza de toros* ahont tindrà lloch per primera vegada a Girona la representació immoral del espectacle *neconal*, tindrém la satisfacció de publicar los noms de las senyoras conegudas que assistescan a tan civilisadora con decent (?) festa.

Ja ho saben los nostres llegidors... y tothom que vulga.

Ha quedat constituhit a Banyolas una nova agrupació regionalista baix lo títol de «Lliga Regional de Banyolas y sa comarca» baix l' advocació de S. Jordi, Patró de Catalunya. Havent sigut nomenats: En Salvador Masgrau y Córdomi, comerciant y propietari, President; En Francesch Bracons, fabricant, Vispresi-

dent; En Enrich Boadella, industrial, Bibliotecari; En Jaume Sagner y Barceló, comerciant, Tresorer; Mossen Joseph Jnbany y Simon, prevere y en Anton de Palau, notari, Conciliaris; En Esteve Boschmonar, fabricant y En Joaquím Dullander, propietari, Vocals; En Marian Malagelada, advocat, Secretari; y en Joaquím Hostench, hisendal, Vis-secretari.

Mil anys de vida desitgem a la novella agrupació de Banyolas de la quina esperem abundants fruits en aquella comarca, y molt coratge y dalit per la santa Causa que ha de redimir la nostra captiva Pàtria.

Contin ab l' entusiasme y l' incondicional ajuda d' aquest quinzeneri, que oferim a sa disposició.

—Ha rebut lo grau de llicenciat en Dret en la Universitat de Barcelona, nostre estimat amic y col·laborador, lo secretari de la *Associació Popular Regionalista*, En Joseph M.ª Monfort.

Rebi, nostre estimat company nostra més entusiasmada enhorabona y creguí que de tot cor li desitjem molta sort en sa carrere.

—Aquest any s' han repetit a Lucena 'ls Jochs Florals en llengua valenciana que l' any passat s' celebraren per primera vegada ab gran entusiasme.

—Lo dia 12 de Septembre tingue lloch en l' Ateneu del Masnou una sessió literaria-musical que fou una festa verdaderament catalana.

—En lo concert donat per lo celebrat pianista En Enrich Monturiol, hi prengué part l' *Orfeo Catalá*, a n' el que anava dedicada la festa. Inútil dir com fou aplaudit.

—La vetllada literaria musical que celebrá lo dia 3 del corrent l' *Associació Popular Regionalista* s' vegé favorescuda per una concurrència tan distingida com numerosa. Los senyors Monfort, Vallés y Delcós llegiren bonicas poesias que foren molt aplaudidas. La part musical qu' estigué encarregada a las senyoretas Galtés, Palau y Canals (F. y M.) y als senyors Obrer, Padrol, Ferrer, Cantarell y lo nen Petrus fou celebradíssima tenintse que repetir algunas de las pessas musicals que formavan son escullit programa pera acallar los estrepitosos aplausos ab que foren rebudas totes ellas.

Lo parlament d' obertura d' En Joseph Bordas y l' de gracias de l' Amadeu Tous, plens de bons conceptes patriòtics foren també molt aplaudits.

—Lo dia 29 del mes passat tingué lloch a Barcelona l' acte solemne de posar la primera pedra del monument a Frederich Soler, ab assistència de gran número de representacions y d' un públich nombrosissim. L' acte resulta solemnisssim, esent en catalá lo discurs del alcalde y tots los demás pronunciats. En Conrat Roure, en representació de la Comissió executiva llegí un notabilíssim discurs, per lo que va rebre moltes felicitacions.

Al vespre en los teatres Principal y Romea, tingueren lloch notables funcions en honor del malaguanyat poeta, prenenthi part en la primera la *Catalunya Nova* y en la segona l' *Orfeo Catalá*.

—Lo dia 24 del passat tingué lloch a Tarragona lo descobriment de la lápida posada en la casa ahont nasqué y morí l' inolvidable crítich Joseph Ixart.

També se celebrá la cerimonia de posar la placa al carrer que portará l' nom del malaguanyat literat y s' inaugurá la Galeria de Tarragonius ilustres ab una sessió en que fou descubert lo retrato del esmentat autor.

Sols una cosa hem de criticar en semblants actes y es que tractantse de un catalá ilustre s' fessin en castellá quasi tots los actes de que donem compte.

—La *Veu del Montserrat* dedicá son número del 25 del mes passat a la memoria del inolvidable mestre En Marian Aguiló.

—Lo 26 del mes passat lo Círcol literari de Vich celebrá una solemne vetllada necrológica organizada per los poetas del *Esbart* d' aquella ciutat y dedicada a la memoria del insigne mestre en Gay Saber En Marian Aguiló.

—Lo primer del corrent, tingué lloch en la *Institució Catalana de Música*, la inauguració de las tascas del curs 1897-98, assistinthi, malgrat lo temps rúfol que feya aquella nit, nombrosa y triada concurrència. Obrí la sessió l' President de la *Institució* senyor Moragas, ab un patriòtich discurs, plé d' amor a las cosas de la terra y tot ell vessant justificat entusiasme per l' art de Catalunya, aquest art que s' aixeca com nova Fenix de las cendras de la Pàtria vilipendiada. Fou in-

terromput pe' l' aplausos calorosos de 'ls presents. S' executaren després diferents obras y cansons, molt ben cantadas per cert, demostrant ab ellas que la *Institució* u evalla de ferm. Foren totes molt aplaudidas y especialmet la *Mort d' Isolda* de Wagner, l' *Alegria pobre esperit* del grant Bach, las cansons populars cantadas pe' 'ls senyors Pitxot y Però. Los *Segadors* los escoltá la concurrència de peu, havent també estat dretas las senyoras.

Nostre encoratjament a la notable *Institució*... y fins a la Festa Anyal de la Música Catalana.

—En las passadas fiestas de la Mare de Deu de la Mercè, a Barcelona, s' feren multitud de manifestacions populars usantse la llengua catalana, tant en la ciutat antiga com en la part agregada de poch. L' ús de la nostra llengua, va prenent per tota la Catalunya un increment assombros. ¡Avant y fora!

—Lo *Círcol Literari* de Vich está fent treballs pera aixecar a Ripoll, un monument ahont s' enterrin les mortals despullas del inolvidable mestre Marian Aguiló.

Molt bona es lo idea inspirada per lo canonge Mossen Jaume Colicll.

Lo REGIONALISTA ofereix tot son concurs.

—Lo divendres dia 8 d' aquest mes inaugurarà ses tascas lo *Centre Excursionista de Catalunya* del present curs.

—En la exposició local celebrada darrerament a Manacor, tots els rétols estavan redactats en mallorquí.

—L' *Associació Popular Regionalista* desitjant portar von gra de sorra en lo que pugui, pera la restauració del Teatre Catalá ha entrat a formar part de la coneguda societat *Tertulia Catalanista* que desde ja fa alguns anys y ab éxit sempre creixent vé donant sas funcions en lo teatre Romea los dijous no festius de cada setmana.

—En la escola municipal de Masnou que dirigeix lo Sr. Bosch s' donan als deixebles, llissons de gramática y escriptura catalanas. Aixís en totes.

ROMANS

A... C...

¡Qué 'ns en heu fet d' ignominias,
llopada... de gent d' allá!...
aquella falsa abraçada
tant y tant l' heu apretat,
que sinó que us falta forsa,
perqué sou degenerats,
de tant que l' heu estrenyuda
ja 'ns hauríau ofegat.
Heu begut nostras riquesas
que s' han fós en vostres mans;
heu migroiat nostres terras
a forsa de tant xuclar;
heu afrontat nostra Pàtria
y la nostra dignitat;
heu esmersat nostras vidas
sens mesura y sens pietat
en empresas mal empresas
que cent voltas heu errat,
que han eixit com ixen sempre
vostres plans deshallestats;
ens heu dut al sacrifici
com s' hi dú al anyell pascual:
sense culpa y sense gloria,
sense premi y ab engany.
El pach de tantas injurias
há estat apretá l' dogal;
con més miseria heu portada,
més 'ns heu endogalat;
com menos sanch 'ns quedava
més 'ns heu anat sangrant;
vostra ineptitut es molta.
vostra cobdicia es més gran:
si no serviu per guanyarho
¡qué hi fá? Ja ho troben suat,
Tú, nació que t' dius germana,
qué mal 'ns estás pagant!
No altres suhem, tu cantas;
nosaltres som 'ls manats,
tu manas, tu prens, tu donas,
tu regnas, fas y desfás;
nosaltres rebém, tu pegas,
y si 'l plor 'ns há escapat,
llavors 'ns tapes la boca
per qué no 'ns poguem queixar:
no 'ns has permés ni la gracia
de barbotegar ni un plany!...
En tot temps los qui han fet mártirs
no 'ls han deixat gemegar:
los botxins tenen conciencia,
per més que adormida está;
com aquells plors la sorollan,
los seus plors han ofegat.

Nosaltres, en pach de tantas
y tantas iniquitats,
sòls hem volgut véurems lliures
del grillet de vostras mans;
hem volgut que 'tosses amos
y no que fossen tirans;
ser tractats, no igual que gossos.
si, com se tracta a un germá;
está units sempre ab vosaltres,
pró no ab cadena d' esclaus;
hem volgut lleys que 'ns deturin
d' anar seguint sentnos mal,
que us fessen tenir lo respecte
que no us hem merescut may;
y en pago d' aquestas queixas
que n' heu dit monstruositats,
'ns heu tractat d' infelissos,
d' estúpits, boigs, ignorants,
fills renegats de la pàtria,
y encara més: criminals!...
No comprench vostre criteri
ni comprench rahó semblant...
No es estrany que no ho entengui:
¡es rahó de castelláns!...

P. G. J.

BIBLIOGRAFÍA

La instrucció moderna y el Regionalisme, Memoria llegida a l' *Ateneu Obrer* de Sant Andreu de Palomar, per M. Marinell-lo. — Barcelona 1897.

Lo senyor Marinell-lo es un fervent adorador de las ideas novas, poeta notable y escriptor correcte; y ab aquestas facultats ha escrit lo profons discurs ab quin títol comensém aquestas ratllas. Las ideas socials, no las subversivas, sinó las sanas, las que la intel·ligencia procrea en lo cor del home civilisat, las lliga amorosamente. lo senyor Marinell-lo, ab las ideas autonomistas, ab las ideas de reivindicació de las pàtrias naturals, axafadas sota las potas del cavall de l' autocracia uniformista y sentlas reapareixer, alentadas pe' l' progrés de las rasses humanas, aixecant son esguart al vesllum de la Santa Auhada.

Lo senyor Marinell-lo, dedicat, desde fá molts anys, a l' ensenyansa primaria, creu, com los més moderns preceptistas, que la ensenyansa ab la llengua natural, es un element principalíssim, pera la educació veritable del noy, ja de si poch donat al es'ors intel·lectual. Aquesta es, en resúm, la síntesis del discurs, y no cal pas que diguem lo molt que 'ns plau, que un home práctic en la instrucció, vingui a corroborar una de las fases del programa nacionalista, com es l' ensenyansa ab la llengua natural.

Altremet, lo repetit discurs se fá doblement llegible, per sa forma cuydada, malgrat la liastimosa ortografia del *Anuari Catalá*, y per estar escrita ab un ample esperit altruista. Recomaném, donchs a tothom, per no poguer ésser més extensos, que llegeixin detingudament, *La instrucció moderna y el Regionalisme*.

LL.

PETITA CORRESPONDENCIA

F. X. T. — Vilassar de Dalt. Comprench lo seu pessimisme, però deu tenir en compte que es un món de farsas y de miserias, y que com molt bé diu per tot hi há de tot. Sas máximas en general van bé, però com son filosóficas, no fan pel carácter de nostre quinzeneri. Ademés que lampoch es admisible y del tot exacte lo principi, de prescindirse de la política y de la religió. Aixó es un concepte *volterriá*.

A. S. y R. — Barcelona. — Son articlet no s' pogué publicar per excés d' original.

J. P. — Montblanch. — Queda complascut.

I. P. — Bordils. — Rebut lo sen. Vá y perseverí.

Ll. M. C. — Barcelona. — Sa poesia anirá. Queda en cartera.

D. M. — Tarrasa. — Sa composició es un poch retocable. Quant sigui possible tal volta vagi.

J. C. — Barcelona. — Son treball resulta de poca oportunitat.

LO REDACTOR-QUEFE.

E. A. — Barcelona. — Queda inserit com a propagador. A la Delegació de Barcelona li entregaran lo vuyté.

J. C. — Bordils. — Queda atesa sa reclamació.

N. R. — Malgrat. — Se li enviarán los rebuts.

B. B. — Madrid. — Sab que gasia molta frescura.

R. C. P. — Sabadell. — S' ha rebut lo que indica per ab molt retrás. Queda complascut.

Ll. T. M. — Manresa. — Inserit per sis exemplars, quin import per un any son pessetas 4'20. Enviats los números atrassats que valen 35 centims.

L' ADMINISTRADOR.

GIRONA.—Imprempta de P. Torres, Constitució, 9.